

תוכנית הכנס

אקלים משתנה:
הכנס הישראלי הראשון
לחקר משבר האקלים
במדעי הרוח והחברה
כנס לזכרו של פרופ' רוני אלנבלום ז"ל

יום ד' 27.1.21

18:30: דברי פתיחה:

מיה נגב, בית הספר לבריאות הציבור, אוניברסיטת חיפה
און ברק, החוג להיסטוריה של המזרח התיכון ואפריקה, אוניברסיטת תל אביב

18:45: שולחן עגול - לאן נושבת הרוח

מקומם של מדעי הרוח והחברה אל מול משבר האקלים
יו"ר: **לירון שני**, המחלקה לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה, האוניברסיטה העברית.
אופירה אילון, החוג לניהול משאבי טבע וסביבה,
אוניברסיטת חיפה ומוסד שמואל נאמן בטכניון
יוסף ג'בארין, הפקולטה לארכיטקטורה ובינוי ערים, הטכניון
דני רבינוביץ', החוג לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה, אוניברסיטת תל אביב
רות רונן, החוג לפילוסופיה, אוניברסיטת תל אביב

אינטרמצו אמנותי

עינת גריף - גלנטי, הליכה לאשקלון, וידאו, 2018

20:00: מושב מיוחד לזכרו וברוחו של רוני אלנבלום ז"ל

- **מזון, הגירה וחומות - לקחים מהעבר על התגובות למשברי אקלים**
יו"ר: **און ברק**, החוג להיסטוריה של המזרח התיכון ואפריקה, אוניברסיטת תל אביב
- **דברים לזכרו של אלנבלום:**
- **ערן פייטלסון**, המחלקה לגיאוגרפיה, האוניברסיטה העברית
- **גדעון אבני**, החוג לארכאולוגיה והמזרח הקרוב הקדום, האוניברסיטה העברית
- **הקרנת הרצאתו של אלנבלום "שברירות האקלים וההיסטוריה"**
(אוקטובר 2020, 16 דקות)
- **אקלים, הגירה וחומות בימי הביניים ובסין ובמונגוליה**
- **גדעון שלח-לביא**, לימודי אסיה, האוניברסיטה העברית
- **רומאים ונוודים: עוינות וגבולות**
- **בנימין איזק**, המחלקה ללימודים קלאסיים, אוניברסיטת תל אביב.
- **זמינות מזון, יציבות פוליטית, מהגרים וחומות: בחינה אקלימית של גלי ההגירה**
מאזור הסהאל בשני העשורים האחרונים
- **טל אולוס**, המחלקה לגאוגרפיה, האוניברסיטה העברית.

יום ה' 28.1.21

9:00-10:00 - מושב בוקר - סערה על כוס תה

דברי פתיחה: **איתי גרינשפן**, בית הספר לעבודה סוציאלית ורווחה חברתית, האוניברסיטה העברית.
שיחה על פוליטיקה ומשבר האקלים:
דב חנין, ח"כ לשעבר, מוביל תכנית "שינוי כיוון", הפקולטה למשפטים, אוניברסיטת ת"א
ואלון טל, החוג למדיניות ציבורית, אוניברסיטת תל-אביב בשיחה על פוליטיקה ומשבר האקלים בישראל.

10:00-11:15 - רצועת מושבים מקבילים ראשונה

- **רישומי פחם: ייצוגים של משבר האקלים**
יו"ר: **רמי קפלן**, החוגים לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה ולימודי עבודה, אוניברסיטת תל אביב.
- **סיפורו של משבר: מבט משווה על ייצוג משבר האקלים בספרות העברית**
ובעיתונות הישראלית.
- **יעל ברוכים ואיתי מרינברג-מיליקובסקי**, המעבדה הספרותית/ המחלקה לספרות עברית, אוניברסיטת בן גוריון.
- **170 השנים האחרונות, משבר האקלים בראי העיתונות**
מיכה קליין, החוג לגיאוגרפיה ולימודי סביבה, אוניברסיטת חיפה.
- **תחייתה של הפנורמה במאה העשרים ואחת: חללים אימריסיביים באמנות עכשווית**
ונסה בן שבתאי, החוג לתולדות האמנות, האוניברסיטה העברית.
- **הפוליטיקה והפואטיקה של משבר האקלים באזורי המיעוטים בסין: המקרה של טיבט**, מונגוליה הפנימית ושינג'יאנג
- **נמרוד ברנוביץ'**, החוג ללימודי אסיה, אוניברסיטת חיפה.
- **אקלים גלובלי, פוליטיקה לאומית**
יו"ר: **אמירה עראף**, המרכז לצדק סביבתי באגודת הגליל.
- **לקראת אקולוגיה פוליטית של הציונות: הערבה התיכונה כמקרה קיצון**
מתן קמינר, מכון בובר, האוניברסיטה העברית.
- **טכנולוגיות הישרדות ציוניות לעידן האנתרופוקן**
עופרי אילני, אקדמיית פולונסקי, מכון ון ליר.
- **"דוקטרינת הפיצוץ": הנורמליזציה של תאונות העבודה בענף הפחם התורכי**
אסף טלגם, החוג להיסטוריה של המזה"ת, אוניברסיטת תל אביב.
- **פרדוקס השמרנות ויחסה אל משבר האקלים**
אהרן אריאל לביא, מכון בן גוריון לישראל והציונות, אוניברסיטת בן גוריון.

11:30-11:15 הפסקה

11:30-12:45 רצועת מושבים מקבילים שניה

אינטרמצו אמנותי

עינת עריף - גלנטי, עטיפה, וידאו, 2019

- **גוף ראשון רבים: בדרך לחוסן ועמידות קולקטיבית**
יו"ר: **ערן צין**, הפקולטה למשפטים, אוניברסיטת תל אביב.
- אי ביטחון אנרגטי וחוסן קהילתי לנוכח משבר האקלים: מקרה בוחן של האוכלוסייה הבדואית בישראל - **סתיו שפירא וחנני שיכלי**, בית הספר לבריאות הציבור, המרכז האוניברסיטאי לחקר המוכנות והמענה למצבי חירום ואסונות, אוניברסיטת בן גוריון, **נעמה טשנר**, המחלקה לגיאוגרפיה ופיתוח סביבתי, אוניברסיטת בן גוריון.
- חוסן קהילתי - עירוני בעיר חיפה: מיפוי הערכות ורגישות לשינוי אקלים בתחומי הבריאות והרווחה - **מיה נגב**, ביה"ס לבריאות הציבור, אוניברסיטת חיפה, **שלומית פז**, החוג לגיאוגרפיה ולימודי סביבה, אוניברסיטת חיפה, **מוטי זוהר**, החוג לגיאוגרפיה ולימודי סביבה, אוניברסיטת חיפה, **חני נוימן**, ביה"ס לעבודה סוציאלית, אוניברסיטת חיפה, **תמר זוהר**, ביה"ס לבריאות הציבור, אוניברסיטת חיפה, **תום אבקסיס**, החוג לגיאוגרפיה ולימודי סביבה, אוניברסיטת חיפה, **חגי לוין**, ביה"ס לבריאות הציבור ורפואה קהילתית, האוניברסיטה העברית-הדסה.
- אתגרים ודרכים לחוסן ועמידות לשינוי האקלים ופיתוח בר-קיימא במרכז אמריקה **יוסף גוטליב**, המכללה לחינוך ע"ש דוד ילין.
- ידע ומודעות לגבי שינוי אקלים בקרב צוות סיעודי ורפואי במערכת הבריאות בישראל **איהם גוטאני**, אוניברסיטת חיפה.

חיים בזבל: אשפה בעולם ובשפה

- יו"ר: **און ברק**, החוג להיסטוריה של המזרח התיכון ואפריקה, אוניברסיטת תל אביב.
- קליפות, תיקונים ואשפה: אקולוגיה ותיאולוגיה בספר "בעין החתול" של חביבה פדיה **טפת הכהן ביק**, מכון הקשרים, אוניברסיטת בן גוריון.
- פילוסופיה מפלסטיק: שקית הניילון כהזדמנות לחשיבה סביבתית חדשה **גיא פרחי**, בית הספר למדעי התרבות, אוניברסיטת תל אביב.
- המהפכה הסביבתית: מענה לתיאוריה בדבר שינוי הערכים של אינגלהארט. מקרה הבוחן של החרם על שקיות הפלסטיק באפריקה - **הילה סגל קליין**.
- הפסולת הלכה, ההר נשאר - ההצעות לשיקום נוף חירייה **גליה לימור שגיב**, הפקולטה לאדריכלות ובינוי ערים, הטכניון.

12:45-14:00 הפסקת צהריים

15:00-14:00 רצועת מושבים מקבילים שלישי

אינטרמצו אמנותי

ניבי אלרואי - תהום מריאנה, טרילוגיה 2019-2021

- **שעון חול/שעון מים: מבטים שונים על ניהול משאבים**
יו"ר: **לירון שני**, החוג לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה, האוניברסיטה העברית.
- **דה-פוליטיזציה של שיח התפלה וחוסן אקלימי: סיקור עיתונאי של בצורות ומדיניות המים בישראל (2001-2018)**
שי קסירר, בית הספר למדיה והמרכז לפוליטיקה מרחבית, סביבתית ותרבותית, אוניברסיטת ברייטון.
- **עם הראש בחול: קו החוף המודרני ויצירתה של פגיעות אקלימית**
דודן הלוי, המחלקה להיסטוריה, אוניברסיטת קולומביה.
- **"סביבתנות של עניים": קיימות, אקטיביזם וצדק סביבתי בהודו**
ריקי לוי, החוג ללימודי הסביבה, אוניברסיטת תל אביב ובית הספר לקיימות וסביבה באוניברסיטת ג'נדה, הודו.
- **אקלים של ביטחון וצדק: קריאות לשידוד מערכות**
יו"ר: **אמנון קרן**, הפקולטה למשפטים, אוניברסיטת תל אביב.
- **ביוש תאגידים על ידי רגולטורים סביבתיים**
שרון ידן, הפקולטה למשפטים, אוניברסיטת חיפה.
- **ביטחון מזון לאומי בישראל ושינוי אקלים - אתגרים בפיתוח ומימוש מדיניות**
צופה פני עתיד
- **לירון אמדור ועמית בן-צור**, מכון יסודות למדיניות ציבורית ולציונות מעשית.
- **ניתוח חברתי של משבר האקלים: התהוותו של אי צדק אקלימי ברמה המקומית**
קרני קריגל, היחידה לחקר עוני, סביבה וחברה, אוניברסיטת בר אילן.

15:15-15:30 הפסקה

16:45-15:30 רצועת מושבים מקבילים רביעית

אינטרמצו אמנותי

ליאת דניאלי - שירת הזכרים - The Singing of Drone

- **איך משנים מדיניות בתגובה למשבר?**
יו"ר: **מיה נגב**, בית הספר לבריאות הציבור, אוניברסיטת חיפה.

- איך יכול הממד הביטחוני לשפר התמודדות עם משבר האקלים?
ישראל ואירופה במבט השוואתי
- **מיטל פלג מזרחי**, החוג למדיניות ציבורית, אוניברסיטת תל אביב
דב חנין, ח"כ לשעבר, מוביל תכנית "שינוי כיוון", הפקולטה למשפטים, אוניברסיטת תל אביב,
אורלי רונן, בית ספר פורטר ללימודי סביבה, אוניברסיטת תל אביב.
- מדיניות המעודדת רכישת מכוניות יעילות - אנרגטית אינה חוסכת אנרגיה
אביב שטרן, **סתו רוזנצוויג**, **אופיר רובין**, הפקולטה לניהול ע"ש גילפורד גלייזר, אוניברסיטת בן גוריון.
- השפעות אפשריות של שינויי האקלים על הביטחון הימי של ישראל
סמיון פולינב, המרכז לחקר מדיניות ואסטרטגיה ימית, אוניברסיטת חיפה.
- **אנלוגיות היסטוריות למשבר האקלים: האם ניתן ללמוד מהעבר?**
יו"ר: **נעמה טשנר**, המחלקה לגיאוגרפיה ופיתוח סביבתי, אוניברסיטת בן גוריון.
עמית טובי, המחלקה לגיאוגרפיה, האוניברסיטה העברית,
לי מרדכי, החוג להיסטוריה, האוניברסיטה העברית.
מגיבים:
ירון איילון, התכנית ללימודי יהדות, College of Charleston, ארה"ב
ערן פייטלסון, המחלקה לגיאוגרפיה, האוניברסיטה העברית.

16:45-17:00 הפסקה

17:00-18:15 רצועת מושבים מקבילים חמישית

- **בחירות עירוניות: התמודדות והערכות ברמת העיר**
יו"ר: **שולה גולדן**, החוג ללימודי הסביבה, אוניברסיטת תל אביב.
- אזרחות עירונית והמשבר האקלימי
- **ניר ברק**, המחלקה לפוליטיקה וממשל, אוניברסיטת בן גוריון.
- הגירה כתגובה לבצורת: הסתגלות או החרפת פגיעות?
יעל ישראלי, המחלקה לגיאוגרפיה, האוניברסיטה העברית.
- מדדים עבור יעדי הפיתוח המקיים של האו"ם: מקרה הבוחן של Sustainable Development Goal 11 בישראל
אביגיל פרדמן, המחלקה לניהול, אוניברסיטת בן גוריון, **מיכל שורק**, מדעי החיים, אוניברסיטת בר אילן, **קרני קריגל**, היחידה לחקר עוני, חברה וסביבה, אוניברסיטת בר אילן, **עוזי דגן**, **נועם ואן דר האל**, **נועה מירון**.
- תכנון עירוני והכחשת משבר האקלים
אורי אנזנברג, החוג לגיאוגרפיה וסביבת האדם, אוניברסיטת בן גוריון.

מה אפשר לעשות? אקטיביזם (וחינוך?) אל מול משבר האקלים

יו"ר: **איתי גרינשפן**, בית הספר לעבודה סוציאלית ורווחה חברתית, האוניברסיטה העברית.

- לחשוב גלובאלי-לפעול לוקאלי: חינוך לפיתוח גלובלי בר קיימא באקלים משתנה במדעי החברה והרוח
- **עידית בליט-כהן**, האוניברסיטה העברית, **אלעד פרסוב**, האקדמיה לאמנות ועיצוב בצלאל, **רותי קנטור**, האקדמיה לאמנות ועיצוב בצלאל, **אלישבע סדן**, בית הספר לעבודה סוציאלית, האוניברסיטה העברית, **אד' רושני אודיבר יהודה**, המכון לאדריכלות סביבה ומחקר, מומבאי, הודו.
- הורים למען אקלים: אקטיביזם אקלימי כשיח של קיימות ו-care הורי
- **עינת זמבל**, המחלקה לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה, אוניברסיטת בר אילן ובית הספר למדעי ההתנהגות, המרכז האקדמי פרס.
- בשבח האקו-פסימיזם
- **מוריה בן ברק רייסמן**, בית הספר לפילוסופיה, בלשנות ולימודי מדע, אוניברסיטת תל אביב.
- אמונות של תלמידי תיכון ונכונותם לפעול: מקרה ההתחממות הגלובלית
- **מוחמד חוג'יראת, נאג'י קורטאם, סארי עאסלה**, המכללה האקדמית הערבית לחינוך בישראל - אגודת הגליל למחקר ושירותי בריאות.

18:15-18:30 אינטרמצו אמנותי

ניבי אלרואי ומורן שוב: תהום מריאנה - הצפה

18:30-19:45 ההרצאה המרכזית וסיכום הכנס

מנחה: **רמי קפלן**, החוגים לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה ולימודי עבודה, אוניברסיטת תל אביב.

Climate change isn't the problem, so what is?

William E. Rees,
School of Community and Regional Planning,
University of British Columbia

מילות סיכום ומבט לעתיד

אבנר וישניצר, החוג להיסטוריה של המזרח התיכון ואפריקה, אוניברסיטת תל אביב.

הוועדה המארגנת

און ברק, החוג להיסטוריה של המזה"ת ואפריקה, אוניברסיטת תל אביב.

שולה גולדן, החוג ללימודי הסביבה, אוניברסיטת תל אביב.

איתי גרינשפן, בית הספר לעבודה סוציאלית ורווחה חברתית, האוניברסיטה העברית.

אבנר וישניצר, החוג להיסטוריה של המזה"ת ואפריקה, אוניברסיטת תל אביב.

נעמה טשנר, המחלקה לגיאוגרפיה ופיתוח סביבתי, אוניברסיטת בן גוריון.

מיה נגב, ביה"ס לבריאות הציבור, אוניברסיטת חיפה.

אמירה עראף, המרכז לצדק סביבתי באגודת הגליל.

ערן צין ואמנון קרן, הקליניקה לצדק סביבתי ולהגנה על זכויות בעלי החיים,

הפקולטה למשפטים, אוניברסיטת תל אביב.

רמי קפלן, החוגים לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה ולימודי עבודה, אוניברסיטת תל אביב.

לירון שני, המחלקה לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה, האוניברסיטה העברית .

ליאור זלמנסון, הפקולטה לניהול, אוניברסיטת תל אביב- אוצר התערוכה האמנותית.